

Міністерство освіти і науки України

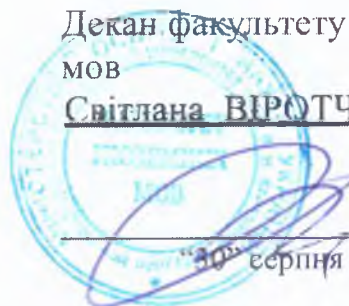
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних
мов

Світлана ВІРОТЧЕНКО

“30” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи письмового перекладу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма денна форма навчання:
Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова;
Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад
(арабська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови);
Переклад (китайська та англійська мови); Французька мова та
література і переклад та англійська мова.
заочна форма навчання:
Англійська мова та література і переклад

(шифр і назва)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
німецька; 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша –
арабська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
іспанська; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша –
китайська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
французька;

вид дисципліни за вибором

факультет іноземних мов

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“29” серпня 2023 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: КОТЛЯРОВ Дмитро Миколайович, старший викладач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри Олександр РЕБРІЙ

 Олександр РЕБРІЙ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітніх (професійних/наукових) програм:

Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

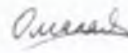
Людмила СОЛОЩУК

Французька мова та література
і переклад та англійська мова

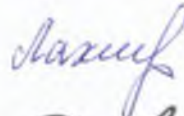
Марія БЄЛЯВСЬКА

Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

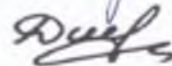
Олеся МАЛАЯ

Переклад (китайська та англійська мови)

Юлія ЛАХМОТОВА

Переклад (іспанська та англійська мови)

Діана ПЕСОЦЬКА

Переклад (арабська та англійська мови)

(підпис)

Олена НЕФЬОДОВА

Англійська мова та література і переклад

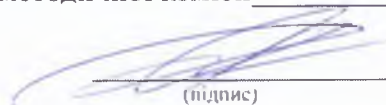

Ірина МОРОЗОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії _____

(підпис)

Анна КОТОВА_
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи письмового перекладу» складена відповідно до:

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 035 Філологія

освітня програма:

денна форма навчання: Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (арабська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови); Французька мова та література і переклад та англійська мова.

заочна форма навчання: Англійська мова та література і переклад.

спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - арабська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із типами і різновидами письмового перекладу; розвиток практичних навичок та вмінь двостороннього письмового перекладу; відпрацювання засобів передачі змісту повідомлення за допомогою перекладацьких трансформацій з урахуванням типових проблем, що виникають при перекладі; формування умінь, необхідних для пошуку і опрацювання інформаційних джерел, включаючи електронні, для безперервного професійного розвитку; усвідомлення необхідності всебічної професійної підготовки перекладача та важливості його роботи для забезпечення ефективної комунікації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до пошуку, аналізу і оцінки інформації, необхідної для вирішення професійного та особистісного розвитку. Набуття навичок з інтерпретування інформації в усній формі, перекладання та реферування її письмово.

ЗК 2. Здатність приймати рішення в стандартних і нестандартних практичних ситуаціях і нести за них відповідальність.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях з урахуванням міжкультурних аспектів комунікації.

ЗК 5. Здатність систематично виконувати домашні завдання, робити доповіді, реферати, науково-дослідні та проектні роботи будь-якого типу.

ЗК 6. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність демонструвати знання з теорії та практики англійської та другої іноземної мов; усвідомлювати специфіку мовознавчого, перекладознавчого та літературознавчого компонентів; розуміти основні факти, концепції, проблеми в області філологічних знань.

ФК 2. Здатність формувати судження про значення і сутність своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

ФК 3. Здатність знаходити оригінальне застосування існуючих знань й умінь з обраної філологічної спеціалізації мовознавства, перекладознавства, літературознавства поряд з практичним розумінням того, як існуючі методи досліджень і аналізу застосовуються в філологічній науці для створення та інтерпретації нового знання.

ФК 4. Здатність професійно застосовувати накопичені знання з порівняльного дослідження англійської й української мов, вільно й ефективно оперувати спеціальною (мовознавчою, літературознавчою, перекладознавчою) термінологією для розв'язання професійних завдань. Здатність структурувати та оформляти результати дослідження згідно з вимогами до кваліфікаційних робіт у галузі лінгвістики, перекладу, методики викладання іноземних мов.

ФК 5. Здатність працювати з художніми та літературними текстами, а також текстами офіційно-ділової і вузькогалузевої спрямованості, Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією.

ФК 6. Здатність створювати усні й письмові фахові переклади з англійської і другої іноземної мови українською, з української мови англійською й другою іноземною мовами.

ФК 7. Здатність розуміти структури мов, що вивчаються, їх зміст та функціонування, а також перекладати текстові документи певної тематики: юридично-економічну, медичну, науково-технічну документацію, публіцистичні статті, художню літературу.

ФК 8. Уміння використовувати різні види усної та письмової комунікації українською, англійською та другою іноземною мовами в професійній діяльності – у жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Здатність надавати консультації з дотримання норм літературної мови та культури мовлення, організувати та керувати власним професійним розвитком у сфері перекладу та викладання англійської мови.

ФК 10. Здатність робити аналіз текстів з соціокультурним забарвленням, знаходити специфічну лексику й лексико-граматичні конструкції, притаманні мовам, що вивчаються.

ФК 11. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі та перекладацькій діяльності, планувати, організувати та проводити заняття з англійської мови, а також оцінювати навчальні досягнення учнів.

1.3. Кількість кредитів:

Денна форма навчання: 3,0

Заочна форма навчання: 3,0

1.4. Загальна кількість годин:

Денна форма навчання: 90

Заочна форма навчання: 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й/3-й
Семестр	
3-й	3-й/5-й
Лекції	
-	-
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	10 год.

Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 1. Використовувати українську та іноземні мови в усному та письмовому професійному спілкуванні, а також для організації ефективної міжкультурної комунікації; правильно використовувати систему мовних та мовленнєвих норм та правильно обирати комунікативну поведінку – таку, яка є адекватною ситуації спілкування.

ПРН 2. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами

ПРН 3. Володіти основними традиційними і сучасними методами і засобами отримання, зберігання, переробки інформації; працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення. Аналізувати робочу ситуацію, що склалася, здійснювати оцінку і корекцію власної діяльності, нести відповідальність за результати своєї роботи.

ПРН 6. Володіти соціокультурною компетенцією, що передбачає знання національно-культурних особливостей соціальної і мовної поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів користування цими знаннями в процесі спілкування.

ПРН 7. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Знати систему іноземної мови, бути здатним до інтерпретації літературних, наукових, ділових, публіцистичних, фольклорних текстів, включаючи пам'ятники писемності.

ПРН 8. Знати мову, її зміст, структуру та функціонування, а також мовні норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні, використовувати ці знання для висловлювання власної думки в усній і письмовій формах; вільно орієнтуватися в лінгвістичних та перекладацьких концепціях.

ПРН 9. Ідентифікувати, класифікувати і аналізувати мовні одиниці різних мовних рівнів (фонетичного, морфологічного, синтаксичного, лексичного, стилістичного), визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 10. Використовувати державну та іноземні мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН 11. Збирати, аналізувати та демонструвати знання основних положень і концепцій в області теорії і практики іноземних мов, теорії комунікації, філологічного аналізу та інтерпретації тексту.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності, етичних та моральних принципів, що сприяють ефективному міжмовному та міжкультурному спілкуванню.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Легкі труднощі письмового перекладу.

Тема 1. Теоретичні засади перекладу.

Види перекладу. Класифікація письмового перекладу. Технічні особливості роботи письмового перекладача. Переклад як процес: етапи та стадії. Нормативні документи з письмового перекладу. Жанрово-стилістичні особливості текстів. Еквівалентність: слово чи сенс? Одомашнення VS очуження. Локалізація та культурна трансформація. Переклад в ідеації. Сміслове ядро повідомлення. Переклад як комунікація. Збереження комунікативного впливу. Фонові знання. Самовдосконалення перекладача.

Тема 2. Лексичні труднощі письмового перекладу.

Особливості перекладу в мовній парі англійська / українська. Лексичні трансформації: do it yourself. Варіантний відповідник багатозначних слів. Неочікувані еквіваленти. Запозичена лексика та неологізми

Тема 3. Граматичні та стилістичні труднощі письмового перекладу.

Граматичні трансформації. Субституція. Пермутація. Синтаксичні трансформації і структура речення. Розповсюджені помилки та підводні камені в роботі перекладача.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Теоретичні засади перекладу	34		12			22	34		4			30
Тема 2. Лексичні труднощі письмового перекладу	28		10			18	28		3			25
Тема 3. Граматичні та стилістичні труднощі письмового перекладу	28		10			18	28		3			25
Разом за розділом 1	90		32			58	90		10			80
Усього годин	90		32			58	90		10			80

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Види перекладу. Класифікація письмового перекладу. Технічні особливості роботи письмового перекладача	2	1
2.	Переклад як процес: етапи та стадії. Нормативні документи з письмового перекладу	2	1
3.	Жанрово-стилістичні особливості текстів	2	1
4.	Еквівалентність: слово чи сенс?	2	1
5.	Одомашнення VS Очуження. Локалізація та культурна трансформація	2	0,5
6.	Переклад в ідеації. Сміслові ядро повідомлення	2	0,5
7.	Переклад як комунікація. Збереження комунікативного впливу	2	0,5
8.	Фонові знання. Самовдосконалення перекладача	2	0,5
9.	Особливості перекладу в мовній парі англійська / українська	2	0,5
10.	Лексичні трансформації: do it yourself	2	0,5
11.	Варіантний відповідник багатозначних слів. Неочікувані еквіваленти	2	0,5
12.	Запозичена лексика та неологізми	2	0,5
13.	Граматичні трансформації. Субституція	2	0,5
14.	Граматичні трансформації. Пермутація	2	0,5
15.	Синтаксичні трансформації і структура речення	2	0,5
16.	Розповсюджені помилки та підводні камені в роботі перекладача	2	0,5
	Разом	32	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин		Форма контролю
		денна форма	заочна форма	
1.	Ознайомитися з локалізацією як видом перекладу	20	30	Винесено на підсумковий контроль
2.	Вивчити типи комунікативного впливу та способи його збереження в перекладі	19	25	Винесено на підсумковий контроль
3.	Дослідити на матеріалах інтернет-платформи TED приклади перекладу ідеаційних промов	19	25	Винесено на підсумковий контроль
	Разом	58	80	

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

I. Методи, які використовує викладач:

- 1) демонстрація;
- 2) пояснення;
- 3) організація самостійного пошуку інформації студентами;
- 4) контроль.

II. Методи, які використовує студент:

- 1) ознайомлення;
- 2) осмислення;
- 3) вправління.
- 4) самоконтроль.

8. Методи контролю

1. Метод усного контролю: індивідуальне й фронтальне опитування.
2. Метод письмового контролю: формалізований тест, диктант-переклад, переклад, залік.
3. Метод самоконтролю.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Залікова робота	Сума
Розділ 1			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1	T2	T3					
20	20	20	Не передбачено	Не передбачено	60	40	100

Форми контролю:

Протягом семестру та на заліку – формалізований тест та письмовий переклад

Критерії оцінювання:

Бали за роботу студента упродовж семестру нараховуються відповідно до результатів формалізованого тесту (максимальна кількість балів – 5) та письмового перекладу (максимальна кількість балів – 5).

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни за роботу в семестрі.

Загальна оцінка встановлюється шляхом помноження на 4 середнього арифметичного балів за два види роботи.

Критерії оцінювання формалізованого тесту – див. таблицю далі

Критерії оцінювання формалізованого тесту	
90%-100% правильних відповідей	5
70%-89% правильних відповідей	4
50%-69% правильних відповідей	3
0%-49% правильних відповідей	2

Параметри контролю письмового перекладу:

Типи помилок:

- 1) помилки, що несуттєво змінюють зміст тексту оригіналу – 0,1 штрафного балу;
- 2) помилки, що можуть суттєво змінювати зміст тексту оригіналу – 0,5 штрафного балу;
- 3) помилки, що суттєво змінюють зміст тексту оригіналу – 1 штрафний бал.

Критерії оцінювання письмового перекладу – див. таблицю далі

Критерії оцінювання перекладу	
0 - 1,1 штрафних бали	5
1,2 - 3,1 штрафних бали	4
3,2 - 5,1 штрафних бали	3
більше 5,1 штрафних бали	2

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 - 100	відмінно	зараховано
70 - 89	добре	
50 - 69	задовільно	
1 - 49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2003. 275 с.
2. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
4. Практика усного та писемного англійського мовлення: фразеологічні одиниці та синоніми. Ч.2. Вінниця : Нова Книга, 2012. 328 с.

5. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.

Допоміжна література

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. Вінниця : НОВА КНИГА, 2010. 232 с.
2. Зацний Ю. А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу Львів : ПАІС, 2007. 228 с.
6. Українська культура в англomовній інтерпретації = Discovering Ukrainian Culture: Issues in Practice : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова Книга, 2013. 152 с.
7. Чередниченко О. І. Український переклад: З минулого до сьогодення. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С. 21-31.
8. Чередниченко О. І. Функції перекладу у сучасному світі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Харків: Константа, 2006. No 725. С. 162-165.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.